

UUTISKIRJE 1 / 2018

Matkalla kohti uutta maakuntaa

Paljon on tapahtunut vuodenvaihteessa ja vuosi 2018 on alkanut vilkkaana. Kohti lapsiystävällistä maakuntaa -koulutussarjamme seuraava kerta 8.3. käsittelee lapsivaikutusten arviointia ja lapsibudjetointia, jotka ovat uuden maakunnan lapsiystävällisyyden kulmakiviä, kannattaa [ilmoittautua!](#). Edellisten koulutusten [tallenteet ja diaesitykset ovat verkossa.](#)

Sosiaali- ja terveysministeriö julkaisi 22.1. esitysluonnoksen valinnanvapauslaiksi. Sen mukaan neuvolapalvelut kuuluisivat maakunnan liikelaitoksen antamiin palveluihin. Linjaus mahdollistaa näin myös LAPE-ohjelman mukaisen perhekeskusmallin toimeenpanon. Esityksestä on tehty myös [vaikutusarviointi.](#)

Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko linjasi SOSTE ry:n järjestämässä pyöreän pöydän keskustelussa: ”Meidän on varmistettava, että perhekeskukset ja muut Lapen kehittämiskokonaisuudet jäävät pysyviksi rakenteiksi ja niiden uudistuneet toimintatavat hyödyttävät lapsia ja perheitä.” ([tiedote 23.1.2018](#))

Miten varmistamme sivistys- ja sote-palvelujen lapsi- ja perhelähtöisyyden? Raportti yhdyspintaselvityksestä julkaistaan 7.2 STM:n ja OKM:n verkkosivuilla otsikolla: ”Yhdyspinnat yhteiseksi mahdollisuudeksi: Selvitys lapsi-, nuoriso ja perhepalveluiden toteuttamisesta uudessa toimintaympäristössä”. Selvitys nostaa lasten, nuorten ja perheiden palvelut kriittiseksi yhdyspinnaksi kuntien ja maakunnan välisessä yhteistyössä. Tilaisuuden [verkkolähetystä](#) voi seurata tämän linkin takaa.

KSLAPE kannustaa järjestämisuunnitelmaan ideointiin

Keski-Suomen tulevan maakunnan tehtävät on nyt koottu ensimmäistä kertaa yhteiseen suunnitelmaan.

Suunnitelman tarkoituksena on kuvata kaikki ne tehtävät ja vastuut, joita maakunnalle tulevaisuudessa nykyisten lakiluonnosten mukaan kuuluu ja auttaa hahmottamaan tulevan maakunnan tehtävien laajuutta ja monipuolisuutta. Samalla se ottaa alustavasti kantaa siihen, miten asukkaat saavat tulevaisuudessa palveluitaan. Myös palveluverkon periaatteet on kirjattu suunnitelmaan.

Julkaistu luonnos on keskeneräinen, mutta se on haluttu laittaa rohkeasti yhteiseen ideointiin maakunnan asukkaille ja yhteistyökumppaneille.

KSLAPE kannustaa maakunnan asukkaita ja toimijoita rohkeasti mukaan kommentoimaan järjestämisuunnitelmaa! Tämän lisäksi KSLAPE ja muutosagentti kokoavat keskitetysti palautetta muutosohjelman työryhmiltä ja yhteistyökumppaneilta.

Komentoida voi suoraan Ota Kantaa -palvelussa tai lausuntopalvelu.fi -sivulla. Saatua palautetta seurataan valmistelijoiden toimesta ja viedään aktiivisesti valmistelussa mukana oleville asiantuntijatyöryhmille. Uudistuksen esimiehille ja työyhteisöille vastuuvastuunajat järjestävät oman keskustelutilaisuuden. Vastausaikaa on 21.2. asti. Suunnitelman luonnos on luettavissa ja linkit kommentointiin ovat [KS2020-sivuilla.](#)

Yhdessä yhteisöllisen oppilas- ja opiskeluhuollon äärellä

Kasvuyhteisöjen hyvinvointityön vahvistaminen on keskeinen LAPE-tavoite, sillä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin tukemisen on tarkoitus siirtyä lähemmäksi perheiden arkea ja entistä vahvemmin ennakoivalla ja ennaltaehkäisevällä työllä toteutettuna. Perhekeskumalli luo rakenteen sivistys-, sosiaali- ja terveyspalveluiden perhekeskeiselle kokonaisuudelle ja kasvuyhteisöjen oma hyvinvointityö on osa tätä kokonaisuutta.

Maakunnallinen monitoimijainen oppimisverkosto kokoontui 17.1.2018 tarkastelemaan yhteisöllisen oppilas- ja opiskeluhuollon toimintatapoja. Pohdimme samalla perhekeskustoimintamallin hyödyntämistä yhteisöllisen työn tukena niin paikallisesti, kuin maakunnallisesti. Keskustelussa päädyttiin usein myös yksilökohtaisen työn äärelle, mikä kertonee sekä siitä, että yhteisöllinen ja yksilökohtainen työ kulkevat rinta rinnan, mutta toisaalta myös siitä, että erityisesti yhteisöllisen työn käytännöt ovat edelleen kirjavia.

Perhekeskustoimintamallin kehittäminen ja kuntien LAPE-ryhmien työ nähtiin tärkeänä, sillä sivistystoimen rooli on keskeinen tulevassa kunnassa ja kasvuyhteisöt ovat osa perheiden hyvinvointia edistävien lähipalvelujen kokonaisuutta. Kunnissa voidaan nyt valmistautua muutokseen kokeillen ja tutkien. Muuramessa oppilashuollon ryhmä on liitetty kunnan LAPE-ryhmän toimintaan ja alueellisen perhekeskusverkoston puheenjohtajana voi toimia esimerkiksi rehtori. Uusi OPS, uusi vasu ja kuntien hyvinvointikertomukset ohjaavat kasvuyhteisöjen hyvinvointityötä ja kehittämistyön hedelmiä voidaan nyt poimia yhdessä. Alueellisen tietopohjan koostamisen ja hyödyntämisen tavat vaihtelevat suuresti ja tähän tulee kiinnittää erityistä huomioita, jotta perheiden tasavertaisuus toteutuu. Perhekeskustoimintamallin etuna nähtiin erityisesti alueellisen tiedon tuottaminen, mutta myös tiedon pohjalta tunnistettuihin

lasten, nuorten ja perheiden sekä myös työntekijöiden tarpeisiin vastaaminen.

Yhteisöllisen oppilashuollon suunnitelmallisen työskentelyn hyvät käytännöt, hyvinvointiin vaikuttavien ilmiöiden tunnistaminen ja monitoimijaisen yhteistyön käytännöt (ml. lasten, nuorten ja vanhempien osallisuus oppilas- ja opiskeluhuollossa) nousivat esiin hyvien toimintatapojen kartoittamista pohdittaessa. Oppimisverkoston tapaamisen lopussa ilmaan jäi kysymys hyvien käytäntöjen suunnitelmallisesta jakamisesta ja maakunnallisen yhteistyön vahvistamisesta.

Toiveena oli myös vahva johtajuus toimintakulttuurin muutoksen keskellä – rehtoreilta kaivataan tukea yhteisöllisen työn kehittämiseen ja toteuttamiseen. Jatkamme työskentelyä maaliskuussa Äänekoskella perhekeskuksen kutsumana – tervetuloa mukaan! Oppilas- ja opiskeluhuollon kunnalliseen ja maakunnalliseen kehittämiseen liittyvissä asioissa voi ottaa yhteyttä koordinaattoriin: senja.hirsiarvi@jkl.fi

Oppilas- ja opiskeluhuollon valtakunnallinen kehittämisryhmä

Osana valtakunnallista LAPE-kehittämistyötä laaditaan oppilas- ja opiskeluhuollon toimintamallit, perusopetuksesta aloittaen. Keski-Suomesta valtakunnallisen kehittämistyöryhmän työskentelyyn osallistuvat ohjaava opettaja Merja Koivisto Valteri-koulu Onervalta ja koulupsykologi Minna Wikgren Jyväskylästä. Toivotamme antoisaa kevättä koko kehittämisryhmälle!

Perhekeskustoiminta etenee

Perhekeskustoiminnan rakentuminen Keski-Suomessa etenee vauhdilla. Esimerkiksi Joutsassa ja Uraisilla on tehty päätökset fyysisten perhekeskustalojen muodostamisesta. Kinnula ja Toivakka ovat keränneet asukkaiden näkemyksiä ja palautetta asukasiltojen avulla. Jyväskylässä aloittaa alkuvuodesta perhekeskusverkostot kolmella uudella alueella entisten kuuden lisäksi.

Suuntaa etsimässä?

SUUNTA-toiminta on työ- ja opiskelu-elämän ulkopuolella olevien vanhempien ryhmätoimintamalli. Sen tavoitteena on työ- ja toimintakyvyn vahvistaminen, osallisuuden lisääminen sekä vanhemmuuden tukeminen.

Lisätietoja: Nuorten Ystävät Tanja Tervanen, tanja.tervanen@nuortenystavat.fi, puh. 050 365 3096, www.innokyla.fi/web/malli6048612

Let's play Baby-Trail!

Baby-Trail on polku hyvinvoivaan vauvaperhe-elämään. Baby-Trail on digitaalinen oppimispeli, joka vahvistaa vanhemmuutta ja perhesuhteita. Vauvapolun kysymykset ja tehtävät valmentavat vauvaperhe-elämään ja rohkaisevat vanhempia oman näköisen vanhemmuuden etsinnässä. Peiliä pilotoidaan Keski-Suomessa osana perhevalmennusta. babytrail.fi/

Lastensuojelun kuormittavuuden selvitys

Sosiaali- ja terveysministeriö on päättänyt antaa ylisosiaalineuvos Aulikki Kananojalle (Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, LAPE) tehtäväksi selvitystyön, jossa etsitään ratkaisuja lastensuojelutyön kuormittavuuden vähentämiseen ja laaditaan ehdotus tiekartaksi siirtymiseen kunnallisesta lastensuojelusta ja sijaishuollosta maakuntapohjaiseen vuonna 2020.

Kuntien toivotaan ilmoittavan lastensuojelun kuormittavuutta helpottavista hyvistä käytännöistään. Viestiä voi laittaa muutosagentti Hanna Hämäläiselle [hanna.k.hamalainen\(a\)jkl.fi](mailto:hanna.k.hamalainen(a)jkl.fi), joka toimittaa tiedot kootusti selvityshenkilölle.

* Lisätietoa:

http://stm.fi/documents/1271139/6184550/Asettamiskirje_Kananoja.pdf/bfe1ba8e-7858-425c-8113-72c7bfc031f5

Erityis- ja vaativimman tason alkuvuoden kuulumiset

KSLAPE:n erityis- ja vaativimman tason työryhmätyöskentely on jälleen pyörähtänyt vauhdilla käyntiin alkuvuodesta 2018. Työryhmätyöskentelyssä on mm. visioitu toimivampia, asiakaslähtöisiä palveluita sekä eri palveluiden integraatiopintoja tulevan maakunnan järjestämävastuulla olevissa palveluissa. Monitoimijaisen arviointimallin suunnittelu eteni konkreettisemmalle tasolle runsaslukuisen, monilaisen osallistujajoukon työpajailtapäivässä 22.1.

Osaamis- ja tukikeskusasioissa pidettiin Keski-Suomessa ensimmäinen yhteinen kokous tammikuussa. Kokouksessa oli edustettuina lähes kaikki osaamis- ja tukikeskukseen suunnitellut palvelut ja asiakasryhmät sekä tutkimus, koulutus ja kehittäminen. Seuraavan kerran kokoontaan laajalla joukolla jälleen maaliskuussa päivittämään sekä valtakunnalliset että alueelliset, Pohjois-Savon vetovastuulla olevat, osaamis- ja tukikeskuksen kehittämistyön ajankohtaiset asiat.

Lapsivaikutusten arviointi osa päätöksentekoprosessia

Lapsivaikutusten arviointi on osa ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia. Sen kehittäminen ja toteuttaminen on osa toimintakulttuurin muutosta, jota Mannerheimin lastensuojeluliiton Järvi-Suomen piiri vie eteenpäin yhdessä maakunnan, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Hankkeen aikana kehittämistyö on arvioinnin nykytilan kartoitusta maakunnan alueella ja tiedon juurruttamista kuntapäätäjille ja henkilöstölle muun muassa tiedottamisen, ohjeistusten ja koulutusten muodossa.

Lapsen etu on ensisijainen kaikessa päätöksenteossa ja toiminnassa. Lapsivaikutusten arviointi on tavanomaista kunnan, maakunnan tai valtion toimintaa ja osa

päätöksentekoprosessia. Arvioinnin perustana on YK:n lapsen oikeuksien sopimus. Lapsen oikeudet ja lapsen etu ovat yksi Lapsi- ja perhepalveluiden (LAPE) muutosohjelman valtakunnallisista pääperiaatteista. Mannerheimin lastensuojeluliiton lapsi- ja perhepolitiikan ja lasten oikeuksien johtava asiantuntija Esa Iivonen on laatinut ohjeen lapsivaikutusten arviointiin, jota jaetaan parasta aikaa maakuntiin. [Lisätietoa lapsivaikutusten arvioinnista.](#)

MLL Järvi-Suomen piiri on lähettänyt Keski-Suomen kunnanjohtajille kyselyn lapsivaikutusten arvioinnin nykytilasta. Kyselyn tavoitteena on saada tietoa, mitä kunnissa ja maakunnassa pitäisi arvioinnin suhteen tehdä, minkälaista tukea tähän tarvitaan, mitä mahdollisesti kunnissa jo tehdään. MLL haluaa olla tukemassa kuntia lapsivaikutusten arvioinnin toteuttamisessa ja edistämässä. Kyselyn vastauksia tullaan hyödyntämään arvioinnin kehittämisessä lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman myötä.

[Kohti lapsiystävällistä maakuntaa - koulutussarjan](#) kolmannessa osassa käsitellään lapsivaikutusten arviointia ja lapsibudjetointia.

Lisätietoa: Lape perhekeskuskoordinaattori Anu Piispanen, MLL Järvi-Suomen piiri ry/ KSLAPE, p. 050 4375513, anu.piispanen@mll.fi

Nuorten ääni kuuluviin koulujen hyvinvointityössä

Nuorten hyvinvointi koulussa -teemasta kerättiin nuorten näkemyksiä esiin toissa keväänä Nuorten Keski-Suomi ry:n Mitä kuuluu? -hankkeen myötä LAPEn toiveesta. Kouluilla ja kunnissa käytyihin keskusteluihin osallistui yhteensä n. 2000 nuorta eri puolilta Keski-Suomea. Nuoret ja päättäjät kävivät keskusteluja niin koulu-, alue-, maakunta- kuin valtakunnan tasollakin. Keski-Suomen tulokset koottiin julkaisuksi, jota on voitu hyödyntää niin kouluilla kuin kunnissakin. Tulokset ovat myös LAPE-toimijoiden käytössä.

Nuorten toiveet ovat hyvin realistisia ja toteutettavissa koulu- ja kuntatason toimintatavoilla ja päätöksillä. Nuorten mielestä koulut voisivat tukea nuorten hyvinvointia parhaiten liikunta- ja muita harrastusmahdollisuuksia lisäämisellä, kouluruuan monipuolistaminen sekä hyvän koulun ilmapiirin luomisella ja kiusaamisen ehkäisyllä. [Nuorten hyvinvointi koulussa -raportti](#)

Lisätiedot: Eeva-Liisa Tilkanen, toiminnanjohtaja, Nuorten Keski-Suomi ry, p. 040 5528070 www.nuortenkeskisuomi.fi

KSLAPE -tapahtumia:

Ke 7.2. klo 13.00–15.30 Nuorisopsykiatrian ja KSLAPEn yhteinen aluekierros: Hankasalmi, Joutsa, Konnevesi, Laukaa, Muurame, Toivakka ja Uurainen. Paikkana Jyväskylä, Matarankatu 4, MAT 100. Aiheena yhteistyön ja konsultaatiokäytäntöiden kehittäminen nuorisopsykiatrian ja eri toimijoiden välillä.

Ti 13.2. klo 9.00–14.45 Valtakunnallinen LAPE-koulutuskiertokoulu ja oppilaitos lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukena. Paviljonki, Jyväskylä. Koulutusta voi seurata myös etäyhteydellä [Ilmoittautumiset paikanpäälle](#) tai [Ilmoittautuminen etäyhteyteen](#).

Pe 16.2. klo 13.00–15.30 Maakunnallinen lastensuojelun perhehoidon työkokous, Joutsa, Valtuustosali, Länsitie 7.

Ti 20.2. klo 9.00–11.30 Monitoimijaisen arvioinnin työpaja-aamupäivä, Jyväskylä, Matarankatu 4, MAT 100. Aiheena erityisesti erityistason ja vaativimman tason välinen yhteistyö.

Pe 23.2. klo 13.00–15.00 Maakunnallisen alaikäisten lasten ja nuorten päihde- ja mielenterveysstrategian työrükkanen, Keski-Suomen keskussairaala, ravintola Caterina, kabinetit 3 ja 4

To 8.3. klo 9.30–12.00 Maakunnallinen Kosken koolle kutsuma lastensuojelutyöryhmä, Matarankatu 4, MAT 100.

To 8.3. klo 15–18 Kohti lapsiystävällistä maakuntaa –[koulutussarja jatkuu](#)

Pe 9.3. klo 13.00–15.00 Maakunnallinen yhteistyö- ja päivitystapaaminen vaativimman tason palveluihin liittyvissä osaamis- ja tukikeskusasioissa, Matarankatu 4, MAT 100.

Ti 13.3. Maakunnallinen yhteisöllisen oppilas- ja opiskeluhuollon oppimisverkosto klo 9-12, Äänekoski

17.4. klo 9-11 Järjestöjen aamukahvit

Ke 18.4. klo 9-15.30 LAPE-ryhmien ja LAPE-ohryn maakunnallinen seminaari

Pe 20.4. klo 12.30–15.30 Maakunnallinen nuorten kiireellisten sijoitusten, päivystystilanteiden ja mielenterveys- ja päihdestrategiaan liittyvä työkokous

Pe 4.5. klo 12.30–15.00 Monitoimijaisen arvioinnin työpajailtapäivä, paikka avoin

Muita tapahtumia:

7.2. klo 12.30 - 13.30, STM, Selvityshenkilöt luovuttavat raporttinsa:

Miten varmistamme sivistys- ja sote-palveluiden lapsi- ja perhelähtöisyyden?

<http://videonet.fi/web/stm/20180207/>

Ke 14.2. klo 17–20 Monikulttuuristen perheiden keskusteluilta - rakennetaan yhdessä hyvää arkea ja palveluita! Tilaisuus on avoin perheille, työntekijöille ja kaikille aiheesta kiinnostuneille. Illan aikana paneudutaan tulevaisuuden lapsiperhepalveluihin ja Keski-Suomen järjestämissuunnitelmaan. Paikka ilmoitetaan myöhemmin. Ilmoittautumiset: emmanuel.sibomana@paremminyhdessa.org

12.3. [Helsingissä LAPE-muutosohjelman III konferenssi - Osaamisen uudistaminen.](#)

23.–24.4. [Valtakunnalliset LAPE-päivät.](#)

Muuta ajankohtaista

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin lastenpsykiatrian konsultaatiotiedote

Lastenpsykiatrian poliklinikalle on perustettu viranomaisia varten viikoittaiset konsultaatioajat. Konsultointi voi olla hyödyksi, jos toivotte keskustelua lastenpsykiatrin kanssa esim. lapsen psyykkisiin pulmiin, lapsen lääkitykseen, poliklinikalle lähettämiseen tai lapsen psyykkiseen hoitoon/ kuntoutukseen liittyen. Konsultaatio (jolloin lapsesta ei ole jo tehty lähetettä, eikä hoitovastuu siirry lastenpsykiatrilta) voi toteutua puhelimitse, videovälitteisesti (jos kunnassanne on siihen mahdollisuus) tai työryhmä voi tulla lastenpsykiatrian poliklinikalle

Kysymyksiin alle kouluikäisistä lapsista vastataan tavallisesti parittomien viikkojen keskiviikkoina klo 12.30–14.00 ja kouluikäisiä lapsia koskeviin kysymyksiin tavallisesti parillisten viikkojen perjantaisin klo 12.45–14.00.

Konsultaatiota halutessanne voitte ottaa yhteyttä lastenpsykiatrian poliklinikan sihteeriin (p. 014-2692018), joka sopii kanssanne päivän ja kellonajan.

Lisätietoja: Marianna Savio, vs. ylilääkäri, lastenpsykiatria, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Keskussairaalan tie 19 rak. 45/2, 40620 Jyväskylä

Pidetään yhteyttä!

Hankepäällikkö Raija Harju-Kivinen, p. 014 266 820, 050 351 9249. Sähköpostit muotoa.etunimi.sukunimi@jkl.fi

KSLAPE facebookissa: <https://w.facebook.com/keskisuomenlape> KSLAPE Twitterissä: KSLAPE, @kslape3

Hästägit: #kslape ja #lapemuutos